

ויצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק"

שנה ט"ו

<p>פרשת "תרומה" הפטרה: "וה' נתן חכמה" ד' אדר תשפ"ג</p>	<p>ויצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>זמני השבת י"ב 16:58 ת"א 17:14 ח"פ 17:03 כניסה יציאה 18:10 ר"ת 18:47</p>
---	--	--

הגיגים לפרשת השבוע

"ועשו ארון עצי שטים" (שמות כה' ו')

ציווי מעשה הארון שונה מציווי שאר הכלים במשכן. בציווי שאר הכלים במשכן נאמר "ועשית", ואילו בציווי הארון נאמר "ועשו", וצריך להבין מדוע ההבדל? מתרץ ה"כלי יקר" שבניגוד לשאר הכלים במשכן, כאן רוצה התורה שכולם יבואו להתעסק בעשיית הארון כדי שיהיה לכולם חלק בתורה, כיון שאמרו חז"ל שכתר תורה הוא הפקר לכל. תירוץ נוסף הוא על פי מה שנאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה" (משלי ג' יח) מדייקים חז"ל שלא נאמר ל"לומדיה" אלא ל"מחזיקים בה", בא הכתוב לרמוז למחזיקים את ידי לומדי תורה, שהיות שלא כל אדם מוכן ומסוגל ללמוד תורה, בכל אופן יש לכל אדם אפשרות שיהיה לו חלק בתורה, שלמרות שהוא אינו מוכן או מסוגל ללמוד הוא יכול להחזיק את ידי לומדי התורה והדבר נחשב לו כאילו הוא למדה, כמו ההסכם בין יששכר לזבולון, לכן נאמר "ועשו ארון עצי שטים" כי מצד היות התורה בארון העשוי מעץ שמרמז על "עץ חיים היא למחזיקים בה" לכן כולם יכולים לעשותה לכן נאמר בציווי "ועשו" כי זהו דבר שכולם יכולים לעשות.

"וצפית אותו וזהב טהור מבית ומוזיק תצפנו" (שמות כה' יא)

מביא רבינו בחיי את מה שדרשו חז"ל "מכאן לתלמיד חכם שיהיה תוכו ככרו" (יומא עב:), כמו הארון שהיה זהב מפנים ומבחוץ. ולזה רמז הכתוב באמרו "צדק לבשתי וילבשני" (איוב כט' יד), שפירושו מבפנים ומבחוץ, ודרשו חז"ל, למה נמשלו דברי תורה לזכוכית שנאמר "לא יערכנה זהב וזכוכית" (איוב כח' יז)? לומר לך, מה הזכוכית זכה ומראה לך כל מה שבתוכה, כך תלמיד חכם ראוי שיהיה תוכו ככרו.

"ועשית עליו זר זהב סביב" (שמות כה' יא)

ה"אלשיך" קדוש מביא את המובא במדרש: "אמר רבי שמעון בן יוחאי: שלשה כתרים הם, "כתר מלכות" ו"כתר כהונה" ו"כתר תורה". "כתר מלכות" זה ה"שולחן" שכתוב בו "זר זהב סביב" (שמות כה' כד), "כתר כהונה" זה ה"מזבח" שכתוב בו "זר זהב סביב" (שמות לו' ג), "כתר תורה" זה ה"ארון" שכתוב בו "זר זהב סביב" (שמות כה' יא). עוד שואלים במדרש: מדוע כתוב בתורה זר אבל אנחנו קוראים זר? לומר לך שאם האדם זוכה, הם נעשים לו זר, ואם האדם לא זוכה הם נעשים לו זר.

"כן יהיה לשניהם לשני המקצעות יהיו" (שמות כו' כד)

לכאורה מה שכתוב כאן "לשני המקצעות יהיו" נראה מיותר כיון שכבר נאמר "כן יהיה לשניהם", גם בתיאור המעשה (שמות לו' כט) כתוב "כן עשה לשניהם לשני המקצעות". מבאר הנצי"ב מוולוז'ין ב"העמק דבר" שהכתוב בא כאן ללמדנו ששתי הטבעות היו כשרות לשני המקצעות, בלי לדקדק איזה שייכת לכאן ואיזה שייכת לכאן, בשונה ממשפט הקרשים שלמדו חז"ל מהכתוב "והקמת את המשכן כמשפטו" (שמות כו' ל) שקרש שזכה להיות בצפון לא יעמוד בדרום (ירושלמי הוריות פ"ג סוף ה"ה), אצל הטבעות הדין אינו כך. והטעם הוא שהטבעות לא באו לכוון לאיזה עניין בעולם אלא באו רק לשמש את הקרשים, לכן אין להם את משפט הקרשים.

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

רבי מאיר אלעזר עטיה בר זוהרה נלב"ע ט' אדר ב'

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע י"א ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשל"ג
תנצב"ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשס"ה

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

לא לשמור על קדושת הגליון

"ויקחו לו תרומה" (שְׁמוֹת כה' א')

מבאר רבי אברהם סבע ב"צרוור המור" שהכתוב אומר "ויקחו לו" ולא אמר "ויתנו לו" להורות לנו על מה שאמר דוד המלך, "כי ממך הכל ומידך נתנו לך" (דברי הימים א כט' יד). ללמדנו שבענייני הצדקה והנדבה, שאנו נותנים ומתנדבים לבדק הבית ולעניים, אין אנו נותנים אלא לוקחים ומקבלים. כי מי הוא זה ואיזהו שיתן מתנה למלך המלכים. מאחר שהכל שלו ו"לה' הארץ ומלוואה" (תהלים כד' א), והוא בחסדו נותן לאדם את טובות העולם הזה, ומפקידם אצלו דרך פיקדון שיוציא מהם כל מה שירצה להכנת מזונותיו ולכל צרכיו. וזאת בתנאי שיוציא את הכל לעבודת יוצרו, ולא יתגאה לומר "כחי ועוצם ידי" (דברים ח' יז). שאם יחשוב כך, הוא יחשוב שהכל שלו ולא ירצה לעשות ממנו צדקה, כי יאמר 'אני טרחתי בו ביום, ובלילה שינה בעיני אינני רואה, למה לי לחסר מממוני ולתת לאחרים?'. ולכן אמרו חז"ל "כל שולחן שלא אמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו מזבחי מתים". לפי שמי שאינו עוסק בתורה חושב שהשולחן וכל אשר בו הוא שלו. "אבל שולחן שאמרו עליו דברי תורה הוא שולחן של מקום". שהעוסק בדברי תורה מבין שיד ה' עשתה זאת והכל מאתו יתברך, והוא שולחן של מקום ולא שלו. וזה מה שנאמר "זה השולחן אשר לפני ה'" (יחזקאל מא' כב). ומאחר שהשולחן אינו שלי, למה ירע לבבי בתתי מלחמי לדל? אבל כשאין אומרים דברי תורה על השולחן הוא חושב שהכל שלו, ואין בשולחן הזה חלק לא-להי ישראל. וזהו שנאמר "כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום" (ישעיה כח' ח). כי אין חלק לה' שנקרא "מקום" בזה השולחן.

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקונו את תרומתי" (שְׁמוֹת כה' ב')

מלשון הכתוב נראה שהתרומה מתקבלת מאיש ולא מאשה, מבאר זאת ה"משך חכמה" על פי דברי הגמרא (ב"ק ק"ט). שאין רשות לגבאי צדקה לקבל תרומה גדולה מהנשים, שרשות בעליהן עליהן, אלא מקבלים מהו רק דבר מועט, אבל לא דבר מרובה, לכן אמר הכתוב "מאת כל איש", ולא "מאת כל אשה", כיון שרשות בעלה עליה, אין מקבלים ממנה.

"שִׁבּוֹן לְמֵאָר בְּשִׁבּוֹן הַמִּשְׁוֹזָה וּלְקַטְרֵת הַסַּבִּימִים" (שְׁמוֹת כה' ו')

לכאורה הפסוק שלפנינו לא שייך לפרשה זו, כיון שכל הפסוקים בפרשה מדברים על דברים הדרושים לצורך בניין המשכן והפסוק הזה מדבר על דברים שהם צורך שלחן גבוה, והרי הכתוב לא אומר גם "חטים ללחם הפנים" ולא אומר "כבשים לתמידים" ו"עצים למערכה". מבואר ב"דעת זקנים מבעלי התוספות" שאפשר לומר שגם מה שמתואר בפסוק שלפנינו דרוש לצורך בניין המשכן. "שמן המשחה" דרוש כיון שבשמן הזה נמשחו והתקדשו כל כלי המשכן, ה"קטרת" גם היא דרושה, שכן דרך מלכים שמבשמים להם את הבית קודם שיכנסו לתוכו, וכל שכן כאשר מדובר לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, וכן מצאנו שהשכינה נראית על ידי ה"קטרת" ממה שכתוב "וכסה ענן הקטרת" (ויקרא טז' יג) וכתוב "כי בענן אראה" (ויקרא טז' ב). גם ה"שמן למאור" הוא צורך הבניין, שכן דרך המלכים להדליק נר לפניהם קודם שיכנסו לבית, ואף על פי שנאמר על הקב"ה ש"לא לאורה הוא צריך" מכל מקום זהו כבודו של גבוה.

"בְּטַבְעֹת הָאָרֶץ יִהְיוּ הַבְּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ" (שְׁמוֹת כה' טו')

"רבי יוסי בר חנינא רמי: כתיב 'בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו' וכתוב 'והובא את בדיו בטבעות' הא כיצד? מתפרקין ואין נשמטין" (יומא עב).

"מתפרקין ואין נשמטין. בראשיהם היו עבים והכניס ראשן אחד ברוחק בטבעת, ובאמצען היו דקין, הלכך לא היו נדחקין בטבעות אלא מתפרקין והולכין לכאן ולכאן, אבל אינן נשמטין לצאת מהן, לפי שהן עבים בראשיהן" (רש"י)

מבאר ה"חזקוני" שמאותה השעה שהוכנסו הבדים בטבעות ואילך "לא יסורו ממנו". והטעם הוא שמחמת קדושת הארון, לא רצה הקב"ה שימששו בו כדי להסיר את הבדים או להכניסם בטבעות. ומבאר שעוד טעם שהבדים היו עומדים ברוחק בטבעות, הוא כדי שכאשר ישאו את הארון, ויעלו הרים או ירדו בקעות, לא ירד הארון על כתפי נושאו. טעם נוסף לציורו "לא יסורו ממנו" הוא כיון שאין צורך להסיר את הבדים, כי אין בהם שום טירדה או דוחק כיון שהם נמצאים בקדש הקדשים, שהוא מקום שאין יוצא ונכנס בו רק הכהן הגדול וביום הכיפורים בלבד, אבל הבדים שבמזבח הנחשת, שהיה נתון בחצר, שהכל נכנסים ויוצאים בו, אם יהיו הבדים באופן קבוע בטבעות, יהיו הנכנסים והיוצאים טרודים ודוחקים, לפיכך אין צריך שיהיו הבדים שם, אלא רק בשעת המסעות כדכתיב "והיו הבדים על שתי צלעת המזבח בשאת אותו" (שמות כז' ז)

"ויעשית את המזבוח" (שְׁמוֹת כה' א')

"אמר רבי אלעזר מזבח מזיח ומזין מחבב מכפר" (כתובות י:)

מבאר ה"פנים יפות" על פי המובא בגמרא (ברכות ג:): שאמרו לדוד "עמך ישראל צריכין פרנסה... אין הקומץ משביע את הארי", שבימי דוד המזבח היה בנוב וגבעון ולא היו קריבים בו מנחות ש"אין מנחה בבמה" (זבחים סט). לכן לא היתה הפרנסה מצויה, ומה אמרו אין הקומץ משביע את הארי, הוא כיון שהמזבח נקרא אריאל.

לרפואת כל חולי עמו ישראל, ובכללם:

פורטונה בן חמו בת סימונה, אליס מורלי בת לאה, מוטי נאור בן צביה, יצחק בנימין בן אילנה, רונן בן איווט

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

מדרשת "ויזרע יצחק" מרכז לתורה ושירה, בית כנסת "שבת אחים" נווה גן פ"ת:

שיעור "דף יומי" ימים א'-ה' 20:00-21:00, לימוד טעמי המקרא יום ב' 19:00-20:00, לימוד פיוטים יום ה' 19:00-20:00

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"בית יצחק"

לבירור פרטים ולהשאלה: בן חמו יוסף 052-3268315, 050-6292492